

NAŠA MOČ

GLASILO
SLOVENSKEGA
DELAVSTVA

Izhaja vsak
petek.

Uredništvo in
upravnništvo v
Kopitarjevih ulicah
št. 2.

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 3.—
pololetna . . . „ 1:50
četrtletna . . . „ 0:75
Posam. števil. „ 0:10

Štev. 10. V LJUBLJANI, dne 7. februarja 1908. Leto III.

Oboževalci umora.

Revolucionarji na Portugalskem so umorili kralja Karola in prestolonaslednika ter so imeli, kakor se je dognalo, namen postreliti vso njegovo rodbino, kar se jim pa ni posrečilo.

Ali naj kralja Karola zagovarjamo? Nima mo povoda. Sovražniki vsakršnih fraz in vsakega nepotrebnege dejanja, ne bomo tega političnega umora zaznamovali bolj kot je treba. Kot demokratje ne moremo odobravati postopanja umorjenega kralja, ki je baje imel več dolgov kot ljubezni in skrbi za svoje ljudstvo, vrh tega pa je prekršil ustavo, kar moramo obsojati. Isto demokratiško stališče pa nam ravnotako brani zagovarjati morivce, ker je to

1. nekulturno, sirovo dejanje.
2. pa, ker nič ne koristi stvari.

V koliko je tu božje, ali pa, kakor drugi rajši pravijo, zgodovinske sodbe, ne bomo razpravljali, ker se take stvari odtegujejo človeškemu omejenemu presojanju.

Na vsak način pa moramo pri tej priliki osvetliti drugo dejstvo. Soc. demokratje so v vseh parlamentih, ko so ostali zastopniki izjavili, da so ogorčeni nad sirovim umorom, ki je zadel tudi nedolžnega prestolonaslednika, de-

Franc Bregar.

Mlado prijateljstvo.

(Konec.)

Začel je zopet praskati z nohti po steni.

— Tak ne praskaj vendar! Zakaj si pa hodil v gozd po jagode namesto v pisarno?

— Ali sem jaz bil kak pisar? Gospa me je poslala! Njej sem nabiral jagod, ker je imela popoldne goste in zato je bil gospod jezen. Veš, to sem že velikokrat videl, da je prav zato vse narobe.

— Ali gospod ne mara jagod?

— Mara, pa mu jih drugi pojedó. Kolikrat mi je rekla gospa: Pridi ob štirih iz pisarne domov in potem mi prineseš to ali poskrbiš ono; zato ti dam bombonov, saj si ti moj pridni Mirko, kajne! In še poboža me po licu, kakor bi bil majhen otrok. Veš, v njihovi vili je popoldne vedno dosti gostov, vsaj dva sta, eden pa vedno prav gotovo. In njim gospa toliko dobrega pripravlja. Potem pojejo v sobi ali se igrajo na vrtu ali pa smejejo v uti in gospod je zaradi tega nevoljen.

— Kaj njemu nič ne puste jagod?

— Ah, saj ni samo zavoljo tistih jagod! Gospod ne mara, da bi kdo hodil v njegovo vilo. Marsikdaj mi je že rekel: V vili nimaš nič opraviti in nikogar posluževati; tvoje delo je

monstrativno proslavljali umor ali pa demonstrativno odstranili se iz dvorane, da ne bi se smatrali deležni na sožalni manifestaciji. Naj se nas ne razume napačno. Soc. demokratje so upravičeni o umoru misliti, kar jim drago in manifestirati, kakor se jim zdi primerno. Nekaj drugega je zabeležitve vredno: brezmejna hinavščina te stranke.

Soc. demokratje proslavljajo torej umor. V tem smislu sta pisala tudi »Arbeiterzeitung« in »Arbeiterwille«, slednji tako krvavordeče, da so ga morali konfiscirati. In zakaj proslavljajo umor? Pravijo zato, ker kralje moriti je osvobodivno in kulturno dejanje, kajti, kakor je njihov glasnik povedal v rimskem občinskem svetu ob priliki sožalne manifestacije, čimprej se ljudstvo iznebi kraljev, temprej bo napočila »zasanjana socialistična država«. Lepo rečeno, pa pogledajmo, kako so soc. demokratje v tem oziru dosledni.

Cesar Franc Jožef je tudi monarhični vladar. Znano je celo, da zelo odločno vztraja na svojih monarhičnih pravicah. Vzlic temu pa so naši soc. demokratje lani šli v fraku in klaku in belih rokavicah k njegovemu prestolnemu govoru se ponižno klanjati. Zagovorniki kraljevega umora so šli brisati prah na cesarski dvor in sodrug Pernerstorfer je to v »Sozialistische Monatshefte« zagovarjal, češ, soc. demokratje so kulturni in olikani ljudje, ki spoštujejo zgodovinske pravice vladarjev . . .

Drugi primer. Kadar kje preti vojska in se kak narod opravičeno hoče braniti pred napadavci, takrat zaženejo soc. demokratje vnebovpijoče kričanje, češ kako nekulturna je vojska, kako posirovi človeštvo in kako nasprotuje moralni. Če pa par republičanskih kričačev umori kralja in prestolonaslednika — stvar, ki je velikomanj kulturna kot pa vojska v obrambo domovine — potem se to zdi našim rdečkarjem sveto in moralno in veleolikano in zavedno . . .

Tretji primer. Soc. demokratje so silno človekoljubni. Ko so na Francoskem sodniki obso-

samo v pisarni in jaz sem tvoj gospod. Pa kaj hočeš, če mi pravi potem gospa: Le pridi in reci, da te rabim. In tudi če ne dovoli, kar pridi. Saj nimaš njega rad, ampak mene, kajne, Mirko? Kaj bom brez tebe? Dekla je počasna in ima dosti drugega dela. — Tako me je poslala tudi včeraj po jagode in popoldne jih je jedla z nekim gospodom v uti. Ko sem pa prišel danes zjutraj k njej, da grem na trg in v mesnico, mi je dekla rekla, da je gospa odšla in da je ne bo več nazaj. In vidiš, zato me je gospod spodil, ne samo zaradi jagod. —

Tudi jaz sem začel razumevati, kako se križajo človeške ceste in kako se niti življenja zapletajo v en sam velik klobčič, in sem zamišljen strmel v strop. Tedaj je začel Mirko zopet praskati ob steno.

— Ampak oče me vendar ne bo ubil. Le pogledj, France, sem pogledj!

Imel je že skoro polno pest drobnega apna in jo nesel proti ustom. Jaz sem se zgrozil zavpil in ga prijel za roko. Apno se je streslo po odeji, oče pa se je zbudil in zagodrnjal:

— Kaj ne bosta dala miru?

Obadva sva ležala tiho in nepremično in šele čez nekaj časa sem mu pošepetal na uho:

— Zastrupiti si se hotel, Mirko. Ampak če le še enkrat popraskaš ob zid, bom poklical očeta.

dili na smrt nekega Solleilanda, ki je paral ženskam trebuhe, so soc. demokratski listi ogorčeni vpili, da je smrtna kazen barbarska. Umor kralja Karola pa se jim naenkrat ne zdi več barbarsk, temveč naravnost posnemanja vredno dejanje politične zrelosti in razsodnosti . . .

Takih primerov bi se dalo navesti najmanj za celo brošuro, mislimo, da so ti trije dovolj podučni. Umor kralja portugalskega se da razumeti, ne more se ga pa opravičiti. Če s kraljem niso zadovoljni, naj bi mu bili proti drugače postrigli, saj so časa zato imeli dovolj. Lahko bi ga bili iz dežele izgnali in gotovo bi se nihče za njim ne bil jokal. Umor pa je sramoten zločin, ki je demokratov pravtako vreden, kakor konservativcev.

Sicer pa sega hinavščina soc. demokracije še delj. V svojih letakih in bukvah napada katoliško cerkev, češ, da ona zagovarja umor vladarjev, ki niso nasprotni cerkvi in veri. Zgodovina je dokazala, da je to bajka in da cerkev nikoli kaj takega ni učila. Pač pa učijo umor neljube jim ljudi soc. demokratje in anarhisti.

Kaj pa nas to uči? Da so soc. demokratje prazni gobezdači. Če jim kaže, so cesarskokraljevi, črnožolti in radikalni Avstrijanci, če jim je pa narobe prav, se v krvi potaplajo ter brusijo jezike in nože. Kakor veter zapiha od severa, pojo »Bog ohrani«, če od juga veje, pa »Lopni ga po glavi!« Ali so to demokratje? Biti demokrat, se pravi biti dosleden, pošten, razsoden in dostojen. Le na ta način bomo uveljavili ljudsko voljo in ljudske zahteve, ako bomo z lastno močjo izobraženosti in nadvlade duha dobili toliko vpliva v zakonodavnem in upravnem življenju, da se reformira državni ustroj vsem v prid. Če se borimo proti alkoholu, se moramo boriti tudi proti vsem drugim pojavom živinske posirovelosti in nerazborite strasti. Na ta način bomo premagali tudi kričavo soc. demokracijo. Nismo s tem zagovarjali umorjenega kralja, ampak pravo demokratsko misel.

On ni ničesar odgovoril in je mirno ležal. Ali je tisto bila šala ali resnica? Bog ve, ampak bilo je. Mirko je bil pet let starejši od mene, zelo sem ga rad imel in mu vse veroval — vsa moja zgodnja mladost je le lep spomin nanj — toda to se mi je zdelo nespametno, dasi sem vedel in globoko občutil njegovo skrivnost —

Ko sem se zjutraj zbudil, ga ni bilo več. Izginil je in nihče ga ni videl do zadnjega časa.

Pred enim tednom sem dobil pismo od očeta. (Njegova roka je že trda, nekoliko se trese in vsake besede niti brati ne morem; vse se je že ta čas spremenilo; z Bogom, moja lepa mladost, potrkaj drugod in vstopi!) In oče mi piše:

»Včeraj je prišel zopet domov Mirko, če se ga še spominjaš; veliko let sta se igrala na istem dvorišču in on te je imel zelo rad. Sedaj je pa bolan in vsakdo pravi, naj se ga Bog kmalu usmili, ker je le v nadlego materi, ki še sama težko živi. Govoril sem z njim in te je lepo pozdravil.«
Kod je hodil po svetu? Kdo bi vedel reči? Ali bo umrl od boleznii ali od lakote? In ali je težje živeti ali premišljevati o življenju?

Med brati in sestrami.

Ljubljana. Izjava. Odbor »Podpornega društva delavstva tobačne tovarne« je izvedel, da širijo izvestni znani odborovi prijatelji med delavstvom razne lažnjive hujskajoče govoriče. Svarimo, da naj se to opusti, ker drugače se lahko s širitelji takih govoric sodnijsko zme-nimo.

Ljubljana. — (Izprememba soc. demokratskega vodstva). »Slovenec« piše, da gre Etbin Kristan v Dalmacijo, v Ljubljano pa da pride znani Anton Kristan. Mi ne vemo, če je govorica, ki jo zabeležuje »Slovenec« resnična. Presenetila bi nas pač ne. Vemo, da s Kristanom ljubljanski mlajši soc. demokratski voditelji niso zadovoljni, a tudi starejši ne. Etbin Kristan jim je prenobel in pa prekunšten. Tudi jim ni všeč, ker lazi rad med v Dramatičnem društvu zastopano ljubljansko frakarijo, kjer je celo v odboru. No, in Antonu Kristanu so že tudi postale nekoliko vroče idrijska tla. Bi rad izpremenil ozračje in se preselil v Ljubljano, kjer je vse bolj nobel, kakor v Idriji. Tonček je pa tako rad nobel. No, pa tudi Tončku se ne bo godilo dobro v Ljubljani, zato že poskrbita sodruga Kocmur in Mlinar, ki bi se sama rada vsedla na stolček, na katerem sedi urednik »Rdečega Praporja« Etbin Kristan.

Umrli je dne 5. t. m. splošno znani vratar v ljubljanski predilnici, gosp. Fran Pavšek v 84. letu starosti. V predilnici je služboval nad 50 let. N. v m. p.!

Sava. — (Iz naše rdeče luknje) Voditelj naših soc. demokratov je pričel prav nečedno agitirati za svojo stranko. Napada po gostilnah mirne ljudi. Vsak mu je lump in goljuf ki ne trobi v njegov rog. Ogibajo se ga že lastni pristaši. Le tako naj dela naprej, pa spravi soc. demokracijo kmalu na kant. Strašno je učen v politiki. Gotovo ima telefoniške zveze z državnim zborom. A besede, ki jih govori, kažejo, da je le neveden človek. Če ima kaj svojih tovarišev okoli sebe, pa se ti napihuje kakor kakšna žaba v luži. Zdaj grozi, da prične razbijati shode »S. L. S.« Le poizkusi Jaka, a vedi da je za te to grozdje še pregrenko. Le pazi, da ne boš jedel ričeta, kadar bo na Savi shod »S. L. S.« Le spomni se, kaj da si govoril v nedeljo zvečer pri Verglezu. Ostanesh li mož beseda, in poveš, koga so ogoljufali poslanci dr. Šusteršič, dr. Krek, Gostinčar in Pogačnik. Povej, kakšne njihove lumparije veš. Mi se na vas nismo ozirali. A kre ne daste miru in lažete, se bomo z vami večkrat pečali, kar vam gotovo ne bo všeč.

Vevče. — Iz »Rdečega Praporja«.) »Rdeči Prapor« se spominja v svoji sedmi številki tudi vevških razmer. Podrobno odgovarjati bi bilo otročje. Ne vjema se namreč prav nič z resnico in je vse domišljija. Očita nam »Dom«, a delavci ga imamo. Pravi, da prejemamo delavci podpore. Ne vemo, da bi dobilo delavstvo kakšne podpore od naše stranke. Dopisnik misli morebiti na tiste soc. demokrate, ki dobe novoletna darila, o katerih morebiti kaj ve Albin. Dopisniku se gre zato, da bi spravi delavstvo v sovraštvo in napravil zmešnjave. Da ne hvali »Strokovnega društva«, ki izvršuje svojo dolžnost, že razumemo. Baha se s številom organiziranih delavcev. Mi pa le vemo, da je padlo število »rdečih« pri nas in Gratvajnu. Kje imajo svoj konzum? Kje je rdeča konsumna gratvajnska hranilnica? Zakaj pa o tem ne pišete?

Idrija. Dne 10. t. m. se bode pričela deliti 6 odstotna dividenda v našem dobro napredujočem gospodarskem društvu. Več let sem že opazamo, da ob času, ko se pri nas dividenda deli, so »gnadlevi gasput derehtar« Kristan kakor zbesneli. Posebno hudega se pa letos kažejo. Na zadnjih dveh shodih so se tako obnašali, da smo mislili že poslati v rudarsko bolnišnico po čuvaja, kateri naj bi bil v »jankarodjal gasput derehtarja. Toda to počenjanje Kristanovo nas jako malo briga; mi gremo preko njega naprej s svojim delovanjem. A smili se nam ubogo zapeljano delavstvo. Dragi tovariši, ki slepo drvite za »plavšmajstram« Kristanom, opazujte dobro drugi teden, kako bomo nosili dividendo v blagu na vse strani mesta. Vprašajte se, zakaj pa mi nič ne dobimo iz svojega konsumnega društva. Saj Kristan vendar vedno vpije, da se pri vas več, veliko več proda, ko pri nas. Cenjeni rdeči tovariši, pa brez zamere! Naše prepričanje je, da velik del vaše dividende se nahaja v obširnih trebušnih prostorih vašega »derehtarja«.

Idrija. Pri nas so zrastle čez noč med 31. januarjem in 1. februarjem na letakih veliki

vprašaji; zaradi teh vprašajev se pomenjujejo ljudje, kaj da pomenijo. Po našem bi pomenili ti-le vprašaji: 1. Zakaj se hujuje vsako leto Kristan, kadar izda naše krščansko gospodarsko društvo računski zaključek za prejšnje leto? 2. Ali si bode res pomagal Kristan in zakaj iz Idrije, ko pa vendar s svojo učenostjo ne bode dobil boljše službe? 3. Zakaj ne odgovore naši špehmajstri na napde v naših listih, ker ravno sedaj je najugodnejši čas za razkrinkavati klerikalne laži? 4. Zakaj ni nobenega socialnega demokrata po nagrado, katero je razpisal J. Kaučič v »Naši Moči«? 5. Zakaj je lib. povabljen in tudi šel na večerjo k liberal. kandidatu Ganglnu? 6. Kdaj bomo dobili nazaj tiste kronce, ki smo jih nosili za obrambeni fond, ko se je pa vendar takrat obljubovalo, da ako ne bode stavke, bo dobil vsak nazaj, kar je vložil?

Iz Idrije. Dne 1. t. m. je zopet sklical naš Tonček shod, na katerem pa ni bilo družega dnevnega reda, kakor čitanje lista »Slovenca« št. 20, v katerem očita nekdo Kristanu, da je priberačil v Idrijo ter da mu je sodrug dajal hrano zastonj. Ta shod naj si zapomni Kristan, da je bil najžalostnejši za njega, kar jih je še imel v Idriji, kajti ko je prebral to-le notico iz »Slovenca«, je vprašal, no, sodrugi, ali sem res priberačil v Idrijo, kdo mi je dajal hrano zastonj, kdaj sem prosil za službo pri konsumu. in na vsa vprašanja ni bilo niti enega, ki bi bil rekel, da je vse to laž, kajti rudarji predobro vedo, da je bilo res tako, vsaj ga je bil pred par leti obdelal isti sodrug, ki mu je dajal hrano in stanovanje zastonj, s podpisom v »Slovenskem Narodu«, pismo, s katerim je beračil za službo pri konsumu s plačo vsaj 50 kron, samo, da se bo preživel, se tudi še hrani, in sedaj, ko je sit od rudarskih žuljev, si upa kaj takega tajiti. Oglasil se je tudi špehmajster Kokač, da napada zopet »Slovenca« nekaj zaradi špeha ter reče, vse to vem, odkod prihaja. Vse to razpravlja neki prejšnji odbornik bratovske skladnice, in ravno on je bil tak. Obžalujem, da sem bil tudi jaz takrat v odboru, zaradi tega smo ga iz odbora brenili, ter da bodo že odgovorili na vse napade po klerikalnih listih, ko pride ugodnejši čas. No, Hanzl, ali ni sedaj najugodnejši čas, da razkrinkaš laži nasprotnikov. Kaj se bode s tem prali, vprašamo le, ali je kaj ceneje sedaj v bratovski skladnici slanina, kakor ono leto, ko je bil tak primankljaj. Kaj se bote izgovarjali na prejšnja leta in na enega odbornika, ker ste vedno eni in isti ter ni tudi sedaj nič boljše. Končno se oglasi tudi sodrug Štraus ter zopet povdarja, da Kaučič piše nagrado 1000 kron, tam je hotel pa 20 kron pridobiti; seveda to se vedno očita, ali po kronce pa vendar nobenega ni. Kristan tudi povabi navzoče, da naj pridejo na shod dne 15. t. m., da se bo pokazal kandidat Etbin Kristan ter da bo razvil svoj program. Nato zaključil počasi shod sodrug Kobač.

Krvoses kapitalizem.

Sava. Zadnji čas je že, da se že končajo neumnosti, ki jih uganjajo v naši tvorniški pisarni zadnje čase sem v korist Krašovčeve trgovine. Pripoznamo, so slučajni, da so krivi dolgov delavci in njihove žene. Najbolj so pa krivi delavčevih dolgov trgovci. Osobito v Krašovčevi trgovini imajo tako vpeljano, da mu vsiljujejo blago, ko pride kupovat na »bukvice«, češ boš že drugič plačal. V sedanjih draginji ti naraste dolg. Delavec ga ne more plačati, kadar pride to Krašovcu na misel. Vse mu na to dražje zaračunajo kakor drugemu v bukvice. Delavec pravi, ne bom več jemal. Plačeval bom dolg, ko dobim predujem, ko dobim plačilo, pa tudi nekaj. A Krašovec pa zdaj zahteva: Takoj plačaj. Lahko tako nastopa, ker mu stoji na strani gospod Pongrac. Krašovec toži. Pride sodni sluga iz Kranjske gore, ko se izplačuje, v pisarno. Pokličejo delavca, gospod Pongrac našteje predujem. Če napiše delavec 40 K predujema, mu ga da ravnokrat 50 K, tako da ga lahko vzame sodni sluga. Delavci pozivljamo gospoda ravnatelja naj napravi temu konec, ker tovarniška pisarna ni c. kr. sodnija. Kar zasluzi delavec, se mora dati njemu v roko, ne pa c. kr. sodnemu slugi. In ti Krašovic, ki delavec vedno navajaš in jim prigovarjaš, da naj delajo dolg, ne dajaj več na puč, prodajaj za gotov denar. Čudno se nam tudi zdi, da obsodi sodnija nekatere, da morajo takoj plačati dolg, drugi pa v obrokih. (Tega ni kriva sodnija, marveč tisti, ki toži. Op. ur.) Neki delavec je plačal vsakih 14 dni Krašovcu 27 kron, pa je hotel sodni sluga pri plači vzeti 27 kron. Delavec je rekel, da

ne more toliko dati, ker mora kupiti otrokom obleko. Potem so ga pa še zaprli, ker je trdil, da ne more vse takoj plačati. Pričakujemo, da se to spravi po naših poslancih v državni zbor.

Vevče. — (Bolezen in nesreče). Pri nas razsaja precej močna bolezen, ki seveda ne prezira tudi delavstva. Pripetijo se pa tudi pogostoma nesreče. Prijel je 29. m. m. papirni stroj nekega fanta in zdobil roko. V nogo se je zbodla 30. m. m. delavka M. Karunc v nogo. Dne 30. m. m. pa je prišlo za roke Franceta Kocjančiča in mu precej poškodovale prste na roki. Vse tri so odpeljali v ljubljansko deželno bolnišnico. Pri Kocjančičevi poškodbi se je pripetilo nekaj, česar ne smemo zamolčati. Revez se je nahajal sam pri stroju, ko ga prime. Zakliče. Pritečejo na pomoč dekleta iz popirne dvorane, a ne znajo takoj ustaviti stroja. V bližini se nahaja delavec Frančišek Ličen, ki se pa ne zmeni, ko kliče na pomoč poškodovanec in dekleta. Zato je poškodba večja, kakor če bi bil Ličen takoj prihitel na pomoč. Pa ne, da Ličen nalašč ni pomagal Kocjančiču, češ da tako pride sam na Kocjančičevo mesto, kjer je neka boljša pijača. Saj govori se tako. — Malone ubilo je pa 1. t. m. delavko Frančiško Bezljaj. Štempel jo je zadel na srce, a dozdej še ni hudih posledic.

Z lastnimi močmi.

Slovensko izobraževalno društvo v Vodmatu vabi k predpustni veselici, katero priredi v soboto, dne 8. februarja 1908. v gostilniških prostorih gosp. Jeleniča (pri Majarončku). — Spored: godba na glasovir in harmonij, petje, šaljivi kupleti, koriandoli. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnina 40 vin., po polnoči 80 vin. V posebni sobi godba na meh, kjer bo ples. — Ker je čisti dohodek namenjen za nabavo društvene knjižnice ter drugih društvenih potrebščin, se preplačila kakor tudi knjige hvaležno sprejemajo.

Ljubljana. Somišljeniki, somišljenice! Ne pozabite, da je ob torkih zvečer ob pol 8. v prostorih S. K. S. Z. javno predavanje, ob petkih pa istotam, ob isti uri, socialni kurz.

Ljubljana. Starši! Somišljenik! Vaša dolžnost je, da ostane mladina to kar ste vi. Zato skrbite, da pohaja vaša deca telovadbo in sicer v naši organizaciji, v organizaciji S. K. S. Z. Pojasnila vam daje odbornik S. K. S. Z. Podlesnik, knjigovodja »Katoliške tiskarne«. Obručajte se glede na telovadbo nanj!

Ljubljana. V S. K. S. Z. predava prihodnji torek ob pol 8. uri gosp. kanonik Sušnik.

Sava. Veselico priredi v nedeljo 9. t. m. strokovno društvo v zvezi s plesom. Pri veselici sodeluje tvorniška godba. Udeležite se je v obilnem številu! Prične se veselica ob 7. uri zvečer. Vstopnina: do polnoči 1 K, po polnoči 1 K 50 vin. Čisti dobiček je namenjen podpor-nemu oddelku strokovnega društva.

Preska. »Katoliško delavsko društvo v Preski« ima v nedeljo v »Društvenem domu« svoj redni občni zbor. Zeleti je, da pridejo nanj takoj po popoldanski službi božji vsi člani. Obenem se vrši tudi shod. Pozivljamo tudi delavke in delavce, ki niste v društvu; pridite na zborovanje. Poučite se o društvenem delovanju in pristopite vanj.

Devica Marija v Polju. Občni zbor strokovnega društva papirnih delavcev se je vršil dne 2. t. m. Spored: Poročilo načelnštva, volitev odbora in pregledovalcev računov in izprememba vplačevanja. Vse točke so se mirno rešile. Z malimi izpremembami so ostali stari društveni činitelji. Glede na vplačevanje se je na zahtevo članov sklenilo, da se vplačuje od 1. februarja nadalje na leto 1 K 20 vin, toraj od zdaj naprej 10 vin. mesečno. Člani se potegujejo za izboljšanje plač kakor tudi, da naj se določene plače ne izpreminjajo v škodo delavcev. Predsednik naznani, da naj se zglesi pri odboru, kdor misli, da se mu godi kaka krivica.

Devica Marija v Polju. Strokovno društvo je imelo meseca januarja dve seji, eno posredovanje pri zavarovalnici glede na nezgode. Bolnikov je bilo 11 z 145 bolniškimi dnevi. Podpora se mora izplačati 62 K 35 vin., izplačalo se je 44 K 72 vin., izplača se še 17 K 65 vin. Ozdravelo je 7, bolni ostanejo še 4 člani. V podpor-nem oddelku je vplačalo 80 članov in sicer en podpor-ni in 79 rednih članov 46 K 20 vin, to je 770 mesecev skupno. V drugi oddelku je plačalo 30 članov 196 mesecev članarino v znesku 86 K 24 vin.

Ljubljana. Občni zbor I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva se je izvršil po-

polnoma mirno in ob splošni zadovoljnosti obilo zbranih članov. V odbor so bili soglasno izvoljeni dosednji odborniki gg.: Alijančič Mihela, Cerkovnik Liza, Gregorač Marija, Felicijan Fran, Kocmur Alojzij, Pezdir Fran, Slapar Blaž, Srakar Ana, Završnik Anton. Za namestnike: Logar Matevž, Zajc Franja, Trink Alojzij. V nadzorstvo pa: Knez Martin, Kos Fran in Ničmam Avgust. Sklenilo se je: 5 odstotkov od od blaga in 4 odstotke dividend od deležev se bo pričelo izplačevati v torek, 4. svečana. Vsak član mora dvigniti dividendo vsaj do konca tekočega leta, sicer zapade v rezervni zaklad. Sklenila se je tudi neka neznatna izprememba pravil. Računski zaključek se je odobril in podelil odboru absolutorij.

Mnogo ljudi ima navado o priliki in nepriklji piti ruski čaj, ki je precej drag, in gre na ta način marsikak krajcar po nepotrebnem iz rok delavca, ki bi imel pri današnjih slabih gospodarskih razmerah paziti na vsak krajcar. Ta ruski čaj popolnoma nadomestuje lipov čaj (iz lipovega cvetja), ki lahko rečemo prvega celo prekaša. Cenjeni bravci naj le poskusijo; krasen duh in zraven še njega zdravilnost so gotovo lastnosti, ki bi bile zmožne izpodriniti bolj škodljiv kot koristen ruski čaj. Seveda se mora dati v čašico eden ali dva koščeka sladkorja, — pridene se pa lahko, kakor k ruskemu čaju, rum ali slivovka. Glavna prednost pa je, da si ga vsaka gospodinja zamore preskrbeti za- stonj. Poizkusite še vi če ni res!

Trbovlje. Katoliško delavsko društvo šteje koncem leta 1907. 69 članov. Na rednih in radi volitev tudi izvanrednih shodih so govorili gg.: Moškerc, dr. Benkovič, dr. Korošec, dr. Lampe, v čegar družbi nas je posetil tudi Poljak Adam Lach-Szymanski iz Varšave ter nam v svojem jeziku poročal o krščansko-socialnem gibanju na ruskem Poljskem. 8. grudna je bila na shodu sklenjena resolucija za delavsko starostno zavarovanje. Novo življenje je prišlo v društvo z ustanovitvijo telovadnega odseka. Naši shodi so bili vsekakor zanimivi, saj so na vsakega pridrlji demokrati in liberalci razbijati, dokler ni prišel mrzel curek od — sodišča. Vseh dohodkov je bilo v minulem letu 231 K 60 vin., stroškov pa 90 K 38 vin. Gledališki oder je popravljen. V novem odboru so gg.: Peter Erjavec, Ivan Zupan st., Jos. Lončarič, Ivan Černe, Franc Sternšek, Fort. Jordan, Martin Bajda, Baumkirchner, Biderman, Božič, Govejšek, Kurent, Putrih, Blatnik, Golež, Kadunc, Koren, Zupančič. Društvene vesti bodo objavljene v »Naši Moči«, ki se vsakemu članu priporoča v naročnico.

Za tobačno delavstvo.

VABILO

k plesni veselici »Podpornega društva delavcev in delavk c. kr. tobačne tvornice ljubljanske«. Veselica se vrši v soboto, dne 22. februarja t. l. v veliki dvorani »Uniona« Pričetek ob pol 8. uri zvečer. Vstop dovoljen tudi dostojnim maskam. Svira ljubljanska »Društvena godba«. Vstopnina za nečlane 1 krona. Vabimo k obilni udeležbi!

Delavno razmerje in dobrodnele naprave v podjetjih tobačnega monopola v letu 1906.

1. Stanovske in delavske okoliščine.

V podjetjih tobačnega monopola je bilo 31. decembra 1906. skupno 40.436 delavcev (123 manj kot preteklo leto 1905.) V tovarnah jih je bilo 78.811 (4587 moških in 34.135 ženskih ter 89 mladoletnih in začetnikov), v skladiščih 180 (148 moških in 32 ženskih). Od 40.436 delavcev je bilo 232 paznikov (med temi 2 ženski) in 1433 drugih delavcev, ki so dobivali tedensko plačo. 2937 moških in 3427 ženskih z dnevno plačo, 1293 moških in 31.025 ženskih plačanih od dela, skupaj 37.928 (4219 moških in 33.709 ženskih) stalnih delavcev; število stalnih delavcev se je v tem letu znižalo za 445, medtem ko je kategorija nestalnih delavcev, katerih je bilo koncem leta 1906. 921 moških in 1587 ženskih, narastla za 322 (+ 96 moških, + 226 ženskih).

Število delavcev po starosti je sledeče:

Čez 14 do 16 let: — moških, 15 ženskih, skupaj 15; čez 16 do 20 let: 24 moških, 3506 ženskih, skupaj 3530; čez 20 do 30 let: 928 moških, 13.913 ženskih, skupaj 14.841; čez 30 do 40 let: 1693 moških, 9283 ženskih, skupaj 10.976; čez 40 do 50 let: 998 moških, 4709 ženskih, skupaj 5707; čez 50 do 60 let: 450 moških, 1787 ženskih, skupaj 2237; čez 60 do 70 let:

115 moških, 457 ženskih, skupaj 572; čez 70 let: 11 moških, 39 ženskih, skupaj 50

Plačilne razmere.

Tedenski zaslužek je bil v tem letu povprečno pri vseh režijskih uradih, 293,5 delavnih dni v letu, povprečno 49,6 delavnih ur na teden in 90 minut odmora med delom na dan, za moške delavce K 15,88 (K 15,39 v letu 1905.), za delavke K 11,78 (K 11,39) in za mladoletne in za začetnike K 7,45 (K 7,06). Pri posameznih delavskih kategorijah je bila povprečna tedenska plača: pazniki K 19,43, moški tedenski delavci K 19,92, ženski K 13,69, moški dnevni delavci K 12,94, ženski K 10,06, moški akordni delavci K 19,61, ženski K 11,92, moški mladoletni delavci od časa K 8,17, ženski K 6,38, moški mladoletni akordni delavci K 9,13 in ženski K 10,59.

3. Delavsko zavarovanje in dobrodnele naprave.

a) Bolniško zavarovanje. Pri večini bolniških zavodih je bilo v letu 1906. povprečno 38.711 (med temi 4489 moških) zavarovanih; obolelo je 15.343 oseb (1288 moških in 14.055 ženskih) v 19.963 slučajih (1630 moških in 18.333 ženskih), pri čemur se porodi ne vračunajo. Število bolniških dni in oskrbe 448.589 (32.816 pri moških in 415.773 pri ženskah). Število porodov v tem letu je 5715 z 166.138 bolniških dni.

Zbolelih ne več kot za 4 dni (to je takih, ki ne dobe bolniške podpore v denarju), je bilo 2102, ki so imeli skupaj 3736 bolniških dni. Ambulančno se je ravnalo s 93.978 slučajih bolezni. Umrlo je 302 oseb, in sicer 34 moških in 268 ženskih.

Od 100 zavarovanih delavcev je sploh obolelo 39,6, od 100 moških 28,7 in od 100 ženskih 41,1. Na vsakih 100 članov je zbolelo 36,3 moških in 53,6 ženskih (porodi se ne štejejo), splošno 51,6 slučajev bolezni. Na posameznega člana pride povprečno 15,88, na moškega 7,31 in na ženskega 12,15, končno za en porod 4,85 dni bolezni. Čas bolezni (brez ozira na porode) znaša povprečno 22,5, pri moških 20,1 in pri ženskah 22,7 dni. Dnevno je povprečno bolnih 1684,1 oseb (90,0 moških in 1594,1 ženskih) ali 4,35, oziroma 2,00 in 4,66 odstot. povprečnega števila članov. Stroški jednega dneva bolezni znašajo povprečno K 1,28, slučajja bolezni sploh K 30,52 in slučajja smrti K 53,82.

Prejemkov bolniškega fonda je bilo v letu 1906. 863.091 K, od teh je bilo 773.397 K članarine in sicer 511.557 K od članov in 261.840 K od erarja. Izdatkov je bilo 869.990 K, in sicer 595.652 K za podporo v bolezni, 68.176 K stroški zdravnikov, babic in nadzorstvo bolnikov. Za zdravila se je izdalo 98.876 K, za bolniško oskrbo in transportne stroške v bolnico 21.077 kron in 16.253 K pogrebnih stroškov.

Volitve v bolniški odbor se v kratkem vrše. Do zdaj še ni čas naznanjen. Naša organizacija se mora odločno pripraviti na volivni boj, da pokaže svojo moč. V bolniškem odboru se sicer za delavstvo ne more dosti storiti. Stari paragrafi strogo omejujejo delavske pravice. Po tobačnih tvornicah je pa to še težje, ker se strogo gleda, da se vrše vse postave.

Z izpremembo kategorij glede na bolniške podpore delavstvo ni zadovoljno. O zadevi še izpregovorimo.

Odpuščenca je bila iz službe neka večletna delavka. Vzela je bolniški dopust in rekla, da prosi zanj za toliko časa, dokler ne okreva. Dopustni list je bil izstavljen pa le za šest tednov. Delavka ga ni čitala, kar ji nihče zameril ne bo. Čez čas izvê, da je odpuščenca od dela, češ, da si ni preskrbela daljšega dopusta. Nam se zdi to-le čudno: 1. Odpust iz službe se sme določiti le po redovnem disciplinarnem ravnanju, razven v slučajih, ki jih označuje § 5. delavnega reda, ki tu ne pride v poštev. V tem slučaju se pač ni moglo disciplinarno postopati, ker delavka ni bila pozvana k disciplinarni preiskavi (videat § 35 del. reda). Tudi nismo čuli ničesar, da bi se bili izvršili §§ 27, 38, 39, 40, 41 delavnega reda. Nam se ta slučaj ne zdi človekoljuben. Namena delavka ni imela, da nalašč krši predpise. Vedela ni, da nima več dopusta. Naj bi jo bili opozorili, da je potekel dopust in vse bi bilo prav. Saj dobri predstojniki to itak vedno store, kar jim je seveda le v čast. Apeliramo na človekoljubnost predstojnikov, da naj pregledajo, če je delavka, kar pa dvomimo, res kršila predpise. Saj to lahko store in imajo na svoji strani tudi §§ 36 in 39 delavnega reda.

Prometna zveza.

Shod železničarjev v Brežicah bo v nedeljo, dne 9. t. m. ob 3. uri popoldne. Govoril bo tudi državni poslanec dr. Benkovič.

PRAVILA PRAVOVARSTVENEGA IN PODPORNEGA DRUŠTVA »PROMETNA ZVEZA«.

(Dalje.)

Dnevni red podružničnih zborovanj.

1. Pregled in odobritev odborovega poročila in poročila revizorjev.
2. Posvetovanje o društvenih zadevah od vseh strani.
3. Posvetovanje in sklepanje o stavljenih predlogih.
4. Posvetovanje in sklepanje o predlogih, ki so naznanjeni na glavni občni zbor (§ 13).
5. Volitev odbora in revizorjev.
6. Volitev odposlancev na glavni občni zbor.
7. Sklepanje o razpusu podružnice.

§ 13.

Plačilnice in nabiralnice.

V krajih, kjer stanuje najmanj deset društvenih članov, se ustanove plačilnice, ki niso samostojne podružnice, ampak so podrejene društvenemu vodstvu. Vodja plačilnice pobira članarino in jo pošilja društvenemu vodstvu.

Nabiralnice niso navezane na število članov in je njih razmerje do društvenega vodstva enako plačilnicam. Voditelja plačilnice ali nabiralnice imenuje društveno vodstvo.

Vodja plačilnice ima pravico zastopati plačilnico na glavnem občnem zboru; če je ta zadržan, lahko imenuje izmed članov namestnika.

§ 14.

Glavni občni zbor.

Glavni redni občni zbor društva se vrši v prvem četrtletju vsako drugo leto v kraju centralnega sedeža.

Glavnega občnega zbora se udeležujejo:

1. Odborniki društvenega vodstva.
2. Zastopniki podružnic in plačilnic.
3. Člani nadzorstva.
4. Ostali društveni člani imajo pravico kot gostje prisostvovati glavnemu občnem zboru. Nadzorstvo ima na glavnem občnem zboru posvetovalen glas.

Zastopniki podružnic morajo biti izvoljeni od članov z dvetretjinsko večino; ni pa potrebno, da so funkcionarji podružnice.

Vsak zastopnik ima le en glas. Lahko pa zastopa, ako je v to pooblaščen, tudi druge podružnice ali plačilnice, vendar všteti svojo, ne več kot štiri.

Glavnemu občnem zboru so pridržane sledeče zadeve v rešitev:

1. Računsko poročilo društvenega vodstva in poročilo nadzorstva.
2. Volitev društvenega vodstva in nadzorstva. Volitve se vrše po listkih.
3. Imenovanje častnih članov.
4. Izprememba pravil.
5. Odločitev o pritožbi izključenih članov.
6. Predlogi in vprašanja.
7. Določitev starostne meje za sprejem članov.

Glavni občni zbor je sklepčen ob navzočnosti ene tretjine zastopnikov in sklepa z navadno večino; le pri spremembi pravil ali sklepanju o razpustu društva je potrebna dvetretjinska večina. Predloge, ki naj pridejo na dnevni red glavnega občnega zbora, je naznaniti najmanj osem dni pred glavnim občnim zborom društvenemu vodstvu.

Izvanredni glavni občni zbor se mora sklicati, če to zahtevata dve tretjini društvenih članov; društveno vodstvo sporazumno z nadzorstvom pa skliče lahko vsak čas izredni glavni občni zbor, če to zahtevajo važni vzroki.

§ 15.

Nadzorstvo.

Nadzorstvo sestoji iz petih članov, ki stanujejo v kraju društvenega sedeža. Voljeni so za tri leta in si izvolijo iz svoje srede načelnika. Način posvetovanja in sklepanja je enak društvenemu vodstvu. Nadzorstvo pregleduje v poljubnem času vodstvene knjige, kakor tudi koncem leta računski zaključek. Nadzorstvo ima pravico udeleževati se sej društvenega vodstva ali morebitnih pododborov in ima posvetovalen glas. Nadzorstvo stavi na glavnem občnem zboru predlog za podelitev ali odklonitev absolutorija.

(Dalje.)

„Naša moč“

izhaja vsak petek.
Cena na leto 3 krone.

Cene inseratom so:

za male 6stopne oglase: 6 vrstic 70 v.,
12 vrstic 130 v., 18 vrstic 180 v., 24
vrstic 220 v. 3stopne oglase računamo:
1 krat 9 v. petič vrsta, 2 krat 7 v. petič
vrsta, 3 krat 5 v. petič vrsta.

Uredništvo in upravništvo

„Naše moči“

Kopitarjeve ulice šte. 2.

Tovarna
za stole

Franceta Švigeljna

na Brega, p. Borovnica, Kranjsko
izdeluje 2805 26-2

vsakovrstne stole

od preprostih do najfinejših po
najnižjih cenah brez konkurence.

Ilustrovan cenik pošlje se na zahtevo za-
stoj in franko.

Delavke in delavci pozor!

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti

Josip Vidmar

v Ljubljani

Pred škofijo št. 19, — Stari trg št. 4.
Prešernove ulice št. 4.

Popravila točno in ceno.

Vedno sveže blago!

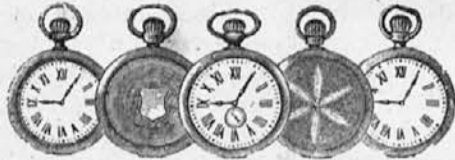
A. Lukić

Ljubljana, Pred škofijo 19.

priporoča svojo

veliko zalogo izgotov-
ljenih oblek za dame,
gospode, dečke in de-
klice po najnižji ceni.

Solidna postrežba!

Ustnov-
ljeno let
1862.

Milko Krapeš urar

Podružnica Resljeva cesta št. 2 v Ljubljani Podružnica Resljeva cesta št. 2
prej g. Jos. Černe. prej g. Jos. Černe.

Jurčičev trg šte. 3, pri železnem mostu

priporoča svojo bogato zalogo

zlatih, srebrnih, tula- in nikelnastih
ur, verižic, stenskih in nihalnih ur, uhanov in prstanov

Kupuje in zamenjava staro zlato in srebro.

Gosp. urarjem v mestu in na deželi priporočam
izredno veliko svojo zalogo furnitur.

Glavno zastopstvo za Kranjsko zaloga strun
za nihalne ure v vseh dolžinah in debelostih.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter za-
storjev, barvarija in likanje usnja

na par

Poljanski nasip —
Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice šte. 3.
Postrežba točna. Solidne cene.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in priporočljivi domači manufakturni
trgovini:

Češnik & Milavec

(pri Češniku)

Špitalske ulice

Ljubljana

Lingarjeve ulice

v kateri dobite vedno v veliki izbiri najnovejše blago

za ženska in moška oblačila.

Postrežba poštna in zanesljiva.

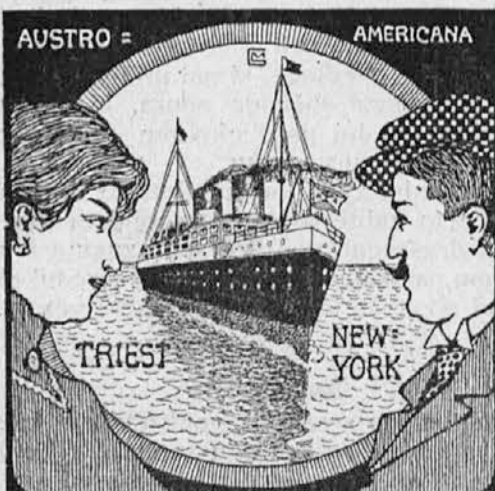
Cene najnižje.

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernove ulice 9
priporočata

svojo največjo zalogo zgotov-
ljenih oblek za gospode,
dečke in otroke in

novosti v
konfekciji za dame.

Potniki v Ameriko
kateri želijo dobro, pe ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na
Simon & Kinzel
v Ljubljani Kolodvorske ulice 26.
Vsakevrstna. Pojasnila daje se brezplačno.

Ivan Podlesnik ml.

Ljubljana - - - Stari trg šte. 10

Priporoča svojo
trgovino
s klobuki
in čevlji

Velika zaloga
Solidno blago
Zmerne cene